

மேற்கத்தேய மருத்துவ மொழிபெயர்ப்பின் வரலாறு

¹ஷேளிநா சிவநேசன்,

முனைவர்ப்பட்ட ஆய்வாளர்,

மொழிபெயர்ப்புத்துறை, தமிழ்ப்பல்கலைக்கழகம், தஞ்சாவூர்.

²முனைவர்.ப.இராஜேஷ்.

ஆய்வுநெறியாளர், இணைப்பேராசிரியர்,

மொழிபெயர்ப்புத்துறை, தமிழ்ப்பல்கலைக்கழகம், தஞ்சாவூர்.

அறிமுகம்

மருத்துவம் ஒரு குணப்படுத்தும் கலையாகும். இதன் ஆரம்பகால வரலாற்றை பார்க்கையில் இது வெவ்வேறு காலகட்டங்களில் மருத்துவர்களாலும் மொழிபெயர்ப்பாளர்களாலும் வளர்ச்சியடைந்துள்ளதைக்காணலாம். இரண்டாயிரம் ஆண்டுகளுக்கு முன்பு கிரேக்கத்தில் உருவாகி மேற்கு ரோமானியப் பேரரசின் வீழ்ச்சியுடன் ஐரோப்பாவினால் கைப்பற்றப்பட்டு பின்னர் மருத்துவ மொழிபெயர்ப்பாளர்களாலும், இரண்டு காலங்களின் சிறப்பான மொழிபெயர்ப்பு முயற்சிகளினாலும், அதாவது கிரேக்க-அரேபிய மருத்துவ மொழிபெயர்ப்பு முயற்சிகள் மற்றும் இடைக்கால மற்றும் அரேபிய- இலத்தீன் மருத்துவ மொழிபெயர்ப்பு முயற்சிகள் ஆகியவற்றாலும் மீட்கப்பட்டு மேம்படுத்தப்பட்ட மேற்கத்தேய மருத்துவ அறிவினைப்பற்றியும், இம் மொழிபெயர்ப்புகள் பின்னர் ஐரோப்பாவின் ஆரம்பகாலப் பல்கலைக்கழகங்களில் மருத்துவப் பாடத்திட்டத்தின் அடிப்படையாக அமைந்ததைப் பற்றியும் இக் கட்டுரை ஆராய்கிறது.

பண்டைய மருத்துவ முயற்சிகள்

பண்டைய காலத்தில் வெவ்வேறு நாகரீகங்களால் இம்மருத்துவ முயற்சிகள் மேற்கொள்ளப்பட்டுள்ளதை வரலாற்றில் காணக்கூடியதாகவுள்ளது. கி.மு 17 ஆம் நூற்றாண்டைச் சேர்ந்த எட்வின் ஸ்மித் பாப்பிரஸ் (Edwin Smith papyrus) மற்றும் கிமு 16 ஆம் நூற்றாண்டைச் சேர்ந்த ஈபர்ஸ் பாப்பிரஸ் (Ebers papyrus) என்பன பண்டைய மருத்துவத்தின் ஆரம்ப நூல்களுக்கான பதிவுகளாக கருதப்படுகிறது. ஈபர்ஸ் பாப்பிரஸ் என்பது தோல் நோய்கள் மற்றும் ஒப்பனை-சார் பிரச்சினைகள் தொடர்பான முக்கியமான குறிப்புகளைக் கொண்டுள்ளதன் காரணமாக முழுமையானதொன்றாகவும் குறிப்பாக தோலியலில் ஆர்வத்தை செலுத்தும் வகையிலும் காணப்படுகின்றது. இந்த குறிப்புக்களாவன தோல் அழற்சி, கொப்புளங்கள், செதில், சிரங்கு, புண்கள் மற்றும் குடல்புண்கள் போன்ற நோய்களை எகிப்தியர்கள் அக்காலத்தில்

அடையாளங்கண்டுள்ளதைக் காட்டுகின்றன. எகிப்திய மருத்துவமானது கிரேக்க மற்றும் மெசொப்பொத்தேமியன் மருத்துவத்தில் தாக்கத்தை ஏற்படுத்தியதுடன் மேலும் ஹிப்போக்ரடிக்ஸ்-குறிப்புக்கள் தொகுப்பின் பெரும்பகுதி எகிப்திய மரபினை அடிப்படையாகக்கொண்டதாக கருதப்படுகிறது. மேற்கத்தேய மருத்துவத்தின் வளர்ச்சிக்கு மிகவும் செல்வாக்கு செலுத்திய பண்டைய மருத்துவப் பணிகள் ஹிப்போகிரட்டீஸ் (Hippocrates), செல்சஸ் (Celsus), டியோஸ்கோரைட்ஸ் (Dioscorides) மற்றும் கேலன் (Galen) ஆகியோரைச் சாரும். மருத்துவத்தின் தந்தை என்று அறியப்படும் ஹிப்போகிரட்டீஸ் (Hippocrates- சுமார் கி. மு.460 - கி. மு.370) கிரேக்க தீவான கோஸ் (KOS) எனும் இடத்தில் பிறந்தார். அவர் நான்கு திரவங்களின் கோட்பாட்டை ஆதரித்ததுடன் இத்திரவங்களில் ஏற்படும் சமமின்மையானது நோயை விளைவிக்கும் என்று நம்பினார். அவர் தோல் குறைபாடுகளை 'இடியோபதிக் (idiopathic-தோலுக்கு பரவாநிலை) அல்லது எக்ஸாந்தேமா(exanthema- தோலில் ஏற்படும் சொறி) என வகைப்படுத்தினார். இது திரவங்களின் சமமின்மையால் திரவங்கள் தோலின் வழியாக வெளியேறுவதால் ஏற்படும் நோய்நிலையாகக் கூறப்படுகிறது. எக்ஸாந்தேமா (exanthema) மேலும் பைமாட்டா (phymata) (கொதிப்பு மற்றும் கட்டிகள்), லோபோய் (lopoi) (சொரியாசிஸ் மற்றும் பிட்ரியாசிஸ் போன்ற உலர் மற்றும் செதில் நிலைகள்) மற்றும் ஹெல்கோடியா (helchodia) (வெசிகல்ஸ் மற்றும் கொப்புளங்கள் போன்ற ஈரப்பதமான நிலைகள்) என வகைப்படுத்தப்படுகின்றது. ஹிப்போகிரட்டீஸ் இறந்தபின் (370 கி.மு) அவரது சீடர்களால் இந் நான்கு திரவம் பற்றிய எண்ணக்கரு பரப்பப்பட்டதுடன் மேற்கத்தேய மருத்துவத்தில் இரண்டு மில்லியன் ஆண்டுகளுக்கு இது மையக்கருத்தாகவும் அமைந்திருந்தது. செல்சஸ்(Celsus) (சுமார் கி. மு 25 - சுமார் கி. பி 50) ஒரு ரோமானிய நாட்டில் மதிப்பிற்குரியவரும், பாரிய கலைக்களஞ்சியத்தின் எஞ்சியிருக்கும் ஒரே பகுதியான தி ரீ மெடிசினாவின் (De Re Medicina)-ஆசிரியரும் ஆவார். இவர் தனது அடிமைகள் மற்றும் காவலர்களைப் பராமரிக்க உதவும் மருத்துவத் தகவல்களைக் ஒருங்கே திரட்டிய மாபெரும் அறிஞராக கருதப்படுகின்றார். அவர் சிகிச்சைக்கான நடைமுறை அணுகுமுறையை பயன்படுத்தியதோடு அல்சர் (ulcers), ஒருவகை மண்டைக்குத்து (clavus), மருக்கள் (warts), தோல் நிறமிழத்தல் அல்லது வெண்புள்ளி (vitiligo) மற்றும் முடி உதிர்்தல் (alopecia) உட்பட ஏனைய பல தோல் நோய்கள் தொடர்பாகவும் விவரித்துள்ளார். டியோஸ்கோரிடிஸ் (Dioscorides -சுமார் கி.பி 40-90) ஒரு கிரேக்க மருந்தியல் நிபுணரும் தாவரவியலாளரும் ஆவார். தாவரங்கள் மற்றும் மருந்துகளில் குறைந்தது 700 பதிவுகளைக் கொண்ட ஒரு விரிவான ஐந்து-தொகுதி மருந்தியலைக் கொண்ட தி மெட்டீரியா மெடிகா (De Materia

Medica) எனும் நூலினை எழுதினார். இந்த தாவரங்களில் பெரும்பாலானவை தோல் நோய்களை சிகிச்சையளிக்கப் பயன்படுத்தப்பட்டன. கேலன் (Galen- கி.பி. 129 முதல் சுமார் 216 வரை) பெர்கமோன் (Pergamon-தற்போது துருக்கியில் உள்ள பெர்காமா) எனும் இடத்தில் பிறந்தார். பதினாறு வயதில் மருத்துவக் கல்வியை கற்க தொடங்கிய அவர் ஸ்மிர்னா மற்றும் அலெக்ஸாண்டிரியாவில் உடற்கூறியல் தொடர்பான கற்கையை கற்றார். அவர் தசைகள் மற்றும் தசைநாண்கள் பற்றியும் சிறுநீரை உற்பத்தி செய்வதில் சிறுநீரகத்தின் பங்கு பற்றியும் துல்லியமாக விபரித்திருந்தார். அவர் ஒரு சிறந்த மருத்துவராகவும் ஒரு சிறந்த எழுத்தாளராக இருந்தபோதிலும் நான்கு திரவங்களின் சமமின்மையின் வெளிப்பாடுகளாக விளக்கங்களை அளித்திருப்பதனால் தோல் புண்களுக்கான அவரது அணுகுமுறை நடைமுறைக்கு மாறாக இருந்தது. மேலும் இவர் அம்மை நோய் தொடர்பான பல விடயங்களை எழுதியுள்ளார்.

ஆரம்ப இடைக்கால(5 முதல் 10 ஆம் நூற்றாண்டு வரை) மருத்துவ மொழிபெயர்ப்பு முயற்சிகள்

மேற்கு ரோமானியப் பேரரசின் வீழ்ச்சியுடன் ஐரோப்பாவில் கிரேக்க மொழியின் அறிவு மற்றும் மருத்துவப் பயிற்சி கணிசமாகக் குறைந்தது. இருப்பினும் கிரேக்க-ரோமன் முன்னோடிகளால் மேற்கொள்ளப்பட்ட முன்னேற்றங்கள் முழுமையாக மறக்கப்பட்டிருக்கவில்லை. கி.பி 6 மற்றும் 7 ஆம் நூற்றாண்டுகளுக்கு இடையில் ரவென்னாவில் (Ravenna) உள்ள ஒரு மருத்துவக் கல்லூரியிலும் கி.பி 529 இல் புனித பெனடிக்டினால் நிறுவப்பட்ட பெனடிக்டைன் மடாலயங்களான கலாப்ரியாவில் உள்ள காசியோடோரஸின் விவாரியம் (*Cassiodorus's Vivarium in Calabria*) மற்றும் மான்டே காசினோவிலும் (Monte Cassino) சில ஹிப்போக்ரடிக் மற்றும் கேலினிக் நூல்கள் இத்தாலியில் இலத்தீன் மொழிக்கு மொழிபெயர்க்கப்பட்டன. ஐரோப்பாவில் அறிவு விளக்கம் குன்றியிருந்த “*இருண்ட காலங்களில்*” நூல்கள் மருத்துவத்தின் அறிவியல் அல்லது கோட்பாட்டு அடிப்படையை சிறிதே கருத்தில் கொண்டதோடு மிக முக்கியமாக சிகிச்சைக்கான நடைமுறை வழிகாட்டிகளாகவே பயன்படுத்தப்பட்டன. எவ்வாறாயினும் அவர்களின் மொழிபெயர்ப்பானது மத்திய கிழக்கில் இஸ்லாமிய மருத்துவத்தின் மலர்ச்சிக்கும் இறுதியில் மேற்கத்தேய உலகில் அவற்றின் பாதுகாப்பிற்கும் பங்களித்தது.

கிரேக்க-அரேபிய மருத்துவ மொழிபெயர்ப்பு முயற்சிகள்

ஆரம்ப இடைக்காலத்தில் மேற்கத்தேய நாடுகளை விட மத்திய கிழக்கில் கிரேக்க மருத்துவ பாரம்பரியத்தில் மீது அதிக ஆர்வம் இருந்துவந்தது. ஆரம்ப இடைக்காலத்தில் பல அரேபிய மருத்துவர்கள் பண்டைய கிரேக்க மருத்துவ நூல்களை சிரியாக் (Syriac) மற்றும் அரபு (Arabic) மொழிகளுக்கு மொழிபெயர்த்தனர். ஆனால் மருத்துவத்திற்கான மத்திய

கிழக்கினுடைய மொழிபெயர்ப்புப் பங்களிப்புகள் ஆரம்பகால கிரேக்க எழுத்தாளர்களோடு மாத்திரம் மட்டுப்படுத்தப்படவில்லை. அல்-ராஸி மற்றும் அவிசென்னா (Al-Razi and Avicenna) போன்ற மருத்துவர்கள் ஹிப்போக்ரடிக் மற்றும் கேலினிக் நூல்களை ஆய்வு செய்து தொகுத்து வழங்கியதோடு மாத்திரமல்லாமல் மருத்துவ அறிவியலில் சுயாதீனமான மற்றும் மிகவும் முக்கியம் வாய்ந்த பங்களிப்பையும் மேற்கொண்டனர். குறிப்பாக அல்-ராஸியின் “தி கொம்பிறிகென்சிவ் புக் ஒன் மெடிசின் (The comprehensive book on Medicine)” அவரது இறப்பின் பின் இலத்தீன் மொழிக்கு மொழிபெயர்க்கப்பட்டு ஐரோப்பாவில் பரவலாக அக்காலத்தில் பயன்படுத்தப்பட்டது. அதேபோல் 1025 இல் வெளியிடப்பட்ட அவிசென்னாவின் “கனன் ஒவ் மெடிசினும் (Canon of Medicine)” மிகவும் பிரபல்யமானது. இது இலத்தீன் மற்றும் சீன மொழிகளில் மொழிபெயர்க்கப்பட்டு 17ஆம் நூற்றாண்டுவரை ஐரோப்பாவில் மருத்துவபாட நூலாக பயன்பாட்டிலிருந்தது. எட்டாம் நூற்றாண்டின் நடுப்பகுதியில் அந் நேரத்தில் மத்திய கிழக்கில் ஒரு பாரிய கலாசார மற்றும் வர்த்தக மையமான பாக்தாத்தில் வசித்த அப்பாஸிட் கலிபா (Abbasid Caliphate) என்பவராலும் அரேபிய சமுதாயத்தின் மேல்மட்டத்தினராலும் இந்த முயற்சிகள் ஊக்குவிக்கப்பட்டு ஆதரிக்கப்பட்டன. மருத்துவரும் பல்வேறான மருத்துவ தலைப்புகளை அடிப்படையாக கொண்டு பல நூல்களை எழுதிய நூலாசிரியருமான ஹனைன் இப்னு இஷாக் (Hunayn ibn Ishâq) (809-875) பாக்தாத்தில் மிகவும் பிரபலமான மொழிபெயர்ப்பாளராவார். மேலும் அவர் அவரது உறவினர்கள் மற்றும் பங்காளர்கள் சிலருடன் இணைந்து கேலனின் சுமார் 90 படைப்புகளை கிரேக்க மொழியிலிருந்து சிரியாக் மொழிக்கும் சுமார் 40 படைப்புகளை அரேபிய மொழிக்கும், மேலும் சில ஹிப்போக்ரடிக் நூல்களையும் மொழிபெயர்த்தார். இந்த அரேபிய நூல்களில் பல மூரிஷ் ஸ்பெயினில் அமைந்துள்ள சிறப்பான நூலகங்களில் வைக்கப்பட்டிருந்தன.

இடைக்கால மற்றும் அரேபிய- இலத்தீன் மருத்துவ மொழிபெயர்ப்பு முயற்சிகள்

ஆபிரிக்கரான கொன்ஸ்டன்டைன் (Constantine- 1020-1087) கிரேக்க-அரேபிய அறிவியலை மேற்கத்தேய நாடுகளுக்கு கொண்டுசென்ற முதல் முக்கியமான மொழிபெயர்ப்பாளர்களுள் ஒருவராவார். அவர் கார்தேஜில் ஒரு சாராசெனாக (வட ஆபிரிக்க முஸ்லீம்) பிறந்ததுடன் மேலும் அவர் கிறிஸ்தவ மதத்திற்கு மனம்மாறிய மான்டே காசினோவின் பெனடிக்டைன் மடாலயத்தில் பல அரேபிய மருத்துவ நூல்களை இலத்தீன் மொழிக்கு மொழிபெயர்த்தாகக் கூறப்படுகின்றது. மேற்கத்தேய நாடுகளில் மருத்துவ அறிவியலின் மறுமலர்ச்சியில் பங்காற்றிய மிக முக்கியமான அறிஞர்களில் இவரும் ஒருவராவார். கொன்ஸ்டன்டைனின் பணியைத் தொடர்ந்து அரேபிய-இலத்தீன் மொழிபெயர்ப்பு இயக்கம் பன்னிரண்டாம் மற்றும் பதின்மூன்றாம் நூற்றாண்டுகளில் ஸ்பெயினில் வளர்ச்சியடைந்தது. ஐரோப்பாவின் பல பகுதிகளின் துறவிகள் மற்றும் அறிஞர்களால் பல அற்புதமான நூலகங்களில் காணப்பட்ட (டோலிடோ மற்றும்

கார்டோபாவில் உள்ளவை) அரேபிய நூல்கள் இலத்தீன் (Latin) மற்றும் காஸ்டிலியன் (Castilian) மொழிகளுக்கு மொழிபெயர்க்கப்பட்டதும் இதில் உள்ளடங்கும். இவற்றில் கிரேக்க மூல மருத்துவ நூல்களின் அரேபிய மொழிபெயர்ப்புகளும் அடங்கும். இவ்வாறானதொரு கட்டத்தில் கிரேக்க மூல நூல்களில் சில காணாமல் போனதன் விளைவாக அவற்றின் அரேபிய மொழிபெயர்ப்புகள் மாத்திரமே பாதுகாக்கப்பட்டன என்பதும் குறிப்பிடத்தக்கது.

ஐரோப்பிய மருத்துவக் கல்லூரிகளின் தோற்றம்

ஏற்கனவே குறிப்பிட்டது போல கிரேக்க மொழியிலிருந்து இலத்தீன் மொழிக்கு சில ஆரம்பகால மருத்துவ மொழிபெயர்ப்புகள் ரவென்னாவிலும், ஸ்கில்லெட்டியத்தில் உள்ள காசியோடோரஸ் விவாரியத்திலும், மான்டே காசினோவில் உள்ள பெனடிக்டைன் மடாலயத்திலும் ஆறாம் நூற்றாண்டில் மேற்கொள்ளப்பட்டன. துறவிகளில் பலர் நோயுற்றவர்களின் பராமரிப்பில் தீவிரமாக ஈடுபட்டிருந்த போதும் இந்த ஆவணங்களை மடாலயத்தின் எழுதுகூடங்களில் பிரதியெடுத்து மொழிபெயர்த்ததாக அறியப்படுகின்றது. இந்த நடவடிக்கைகள் ஆரம்பகால மருத்துவப் பாடத்திட்டத்தின் வளர்ச்சிக்கு பங்காற்றியதோடு மேலும் மான்டே காசினோவிலிருந்து அண்மையில் அமைந்திருந்த சலெர்னோவில் (Salerno) ஸ்கொலா மெடிகா சலெர்னிடானா (Schola Medica Salernitana)எனும் ஒரு இடைக்கால மருத்துவக் கல்லூரியை நிறுவுவதற்கும் பங்காற்றியது. சலெர்னோவில் உள்ள மருத்துவக் கல்லூரி பத்தாம் மற்றும் பதின்மூன்றாம் நூற்றாண்டுகளுக்கு இடையில் அபார வளர்ச்சியடைந்ததுடன் அரேபிய மற்றும் யூத செல்வாக்குகளோடு இணைக்கப்பெற்று கிரேக்க-இலத்தீன் பாரம்பரியத்தை பராமரித்தது எனவும் அறியப்படுகின்றது. சலெர்னோவில் கான்ஸ்டன்டைன் கற்பித்ததற்கான எவ்வித ஆதாரமும் காணப்படவில்லை எனினும் அவரது மொழிபெயர்ப்புகள் சலெர்னிடன் பாடத்திட்டத்தின் ஒரு முக்கிய அங்கமாக இருந்ததோடு ஆர்டிசெல்லா (Articella) எனும் மருத்துவக் கலையின் அடிப்படையை உருவாக்கியது.

ஆரம்பகால ஐரோப்பிய மருத்துவக் கல்லூரிகளில் குறிப்பாக மான்ட்பெல்லியர் பாரிஸ் மற்றும் போலோக்னாவில் கற்பித்தலின் அடிப்படை உரையாக இது இருந்தது. பின்னர் பதின்மூன்றாம் நூற்றாண்டில் மான்ட்பெல்லியர் மருத்துவக் கல்லூரியின் தோற்றத்தால் சலெர்னோ மருத்துவக் கல்லூரியின் செல்வாக்கு படிப்படியாகக் குறைந்தது. ஆர்டிசெல்லா எனும் மருத்துவக் கலை ஆரம்பத்தில் ஐந்து நூல்களை உள்ளடக்கி காணப்பட்டது. இவை ஹுனைன் இபன் இஷாக் (Hunayn ibn Ishâq) எழுதிய ஹிப்போகிரட்டீஸின் உள்ளொளியுரைகளான அபோரிஸம்ஸ் (Aphorisms) மற்றும் கணிப்புகளான த யூரினஸ் ஒப் தியோபிலஸ் (the Urines of Theophilus), மற்றும் த பல்சஸ் ஒப் பிலாரெட்டஸ் (the Pulses

of Philaretus) தொடர்பான உரையின் சுருக்கமான ஐசகோஜி ('Isagoge -அறிமுகம்') ஆகும். கேலனின் தெக்னி (Tegni) பன்னிரெண்டாம் நூற்றாண்டின் நடுப்பகுதியில் இவற்றோடு சேர்க்கப்பட்டதுடன் சில அரேபிய நூல்கள் பிற்பட்ட காலங்களில் சேர்க்கப்பட்டன. ஆர்டிசெல்லா பின்னர் பாரிஸ் நேபிள்ஸ் மற்றும் சலெர்னோ போன்ற இடங்களில் மருத்துவ பாடத்திட்டத்தின் அடிப்படையாக ஏற்றுக்கொள்ளப்பட்டதோடு மான்ட்பெல்லியர் ஆஸ்திரியா மற்றும் ஜெர்மனியில் உள்ள பல்கலைக்கழகங்களிலும் மேலும் விரிவாக்கப்பட்ட வடிவத்தில் ஏற்றுக்கொள்ளப்பட்டது.

முடிவுரை

ஹிப்போகிரட்டீஸ் (Hippocrates), செல்சஸ் (Celsus), டியோஸ்கோரைட்ஸ் (Dioscorides) மற்றும் கேலன் (Galen) மருத்துவத்தில் கற்பித்தல் மற்றும் மருத்துவப்பயிற்சிக்கான முதல் அறிவாராய்ச்சி அடிப்படையை நிறுவினர். இருண்ட காலங்களில் அவர்களின் கொள்கைகள் பெரும்பாலும் மேற்கத்தேய நாடுகளில் மறக்கப்பட்டாலும் கூட மத்திய கிழக்கில் அல்-ராசி மற்றும் அவிசென்னா போன்ற மருத்துவர்களால் அவை தொடர்ச்சியாக பயன்படுத்தப்பட்டு வந்தன. கிரேக்க-அரேபிய மருத்துவ மொழிபெயர்ப்பு முயற்சிகளில் மேற்கொள்ளப்பட்ட கிரேக்க மொழியிலிருந்து அரபு மொழிக்கான மொழிபெயர்ப்புகள் மூரிஷ் ஸ்பெயினில் உள்ள நூலகங்களில் சேகரிக்கப்பட்டன. மேலும் அவை பன்னிரெண்டாம் மற்றும் பதின்மூன்றாம் நூற்றாண்டுகளில் இலத்தீன் மற்றும் காஸ்டிலியன் மொழிகளில் மொழிபெயர்க்கப்பட்டன. இந்த நூல்கள் ஐரோப்பாவில் மருத்துவ நடைமுறைக்கான ஒரு அறிவாராய்ச்சி அடிப்படையை மீண்டும் நிறுவியத்துடன் ஆரம்பகால மருத்துவக் கல்லூரிகள் மற்றும் பல்கலைக்கழகங்களில் கற்பிப்பதற்கான அடிப்படையை உருவாக்கியது.

துணைநூற்பட்டியல்

1. Silvano, G. (2020). A Brief History of Western Medicine. *Journal of Traditional Chinese Medical Sciences*. https://www.researchgate.net/publication/347733637_A_brief_history_of_Western_medicine.
2. Baker, M. (1998). *Routledge Encyclopedia of Translation Studies*. Routledge.
3. Liddell, K. (2000). Choosing a dermatological hero for the millennium: Hippocrates of Cos (460–377 BC). *Clinical and Experimental Dermatology*, 25(1), 86–88.
4. Musitelli, S., Marandola, P., & Jallous, H. et al. (1994). The medical school at Ravenna. *American Journal of Nephrology*, 14(4–6), 317–319.
5. McVaugh, M. R. (2015). Constantine the African. In *Complete dictionary of scientific biography*. Retrieved from <http://www.encyclopedia.com/doc/1G2-2830900976.html>.
6. O'Boyle, C. (2005). Articella. In T. F. Glick, S. Livesy, & F. Wallis (Eds.), *Medieval science, technology, and medicine: An encyclopedia* (p. 421–462). Routledge.
7. O'Malley, C. D. (1961). Dermatological origins. *Archives of Dermatology*, 83, 204–213.
8. Pusey, W. A. (1933). *The history of dermatology*. Springfield, IL: Thomas.
9. Prince, C. (2002). The historical context of Arabic translation, learning and the libraries of medieval Andalusia. *Library History*, 18(2), 73–87.

10. Rosenthal, T. (1961). Aulus Cornelius Celsus – His contributions to dermatology. *Archives of Dermatology*, 84, 129–134.